

BEKÜLDÖTT MŰVEK.

Pædagogia.

Kármán M. dr.: Die Organisation des höheren Unterrichts in Ungarn von Prof. Dr. M. Kármán in Budapest. Sonderabdruck aus dr. A. Baumeister's «Handbuch der Erziehungs- und Unterrichtslehre für höhere Schulen». München, 1896. C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung Oskar Beck. Nagy S.-r. 53 l.

Lederer Á.: Állam és iskola. Társadalom és iskola. A II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszus rendező-bizottsága által javasolt és a kongresszus összes ülésén tárgyalandó 2. tétel. Különnyomat a «Népnevelők Lapja»-ból. A tiszta jövedelem a «Tanítók háza» javára fordítatik. S.-r. 16 l. Ára 20 kr. Budapest, 1896. Lampel R. bizománya.

Szuppán Vilmos: A leányok középfokú oktatásának reformja, tekintettel a nők egyetemi képzésére. A II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszus növevelési szakosztályában 1896 júl. 4-én tartott előadás. S.-r. 24 l.

Gyöngyösy László: Az iskola és a társadalom. Eger, 1896. Kapható Blay I. egri könyvkereskedőnél. S.-r. 82 l. Ára 30 kr.

Simon Gábor: Középiskolai oktatásunk. Irta — főgymn. tanár. Miscolcz, 1896. Kis S.-r. 91 l.

Monographiák; intézetek történetei.

Az ezredév alkalmából örvendetes számmal jelentek meg a tartalmilag is többnyire értékes monographiák a közoktatás egyes ágazatairól és egyes intézetek történetéről, majdnem reményen felüli sikerrel jutalmazva a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak pár évvel kiadott ama rendeletét, mely az intézeteket történetök feldolgozására hívta fel. E munkálatok közt kiváló hely illeti meg a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr megbízásából a közoktatás főbb ágazatairól írt monographiákat, melyek közül Fináczy Ernőnek a középiskolákról szóló könyvét a múlt füzetben ismertettük. Ezen kívül beküldettek hozzánk:

Dr. Morlin Emil: A magyar kisedővás multja és jelene. Budapest, 1896. Lampel-Wodianer. S.-r. 143 l.

Péterfy Sándor: A magyar elemi iskolai népoktatás. I. füzet. S.-r. 169 l. Lampel R.

Dr. Kovács János: A felső nép- és polgári iskolai oktatás. Budapest, 1896. S.-r. 132 l. Lampel.

Dr. Kiss Ármán és Sebestyenné Stetina Ilona: A polgári iskolai tanító és tanítónőképzés. S.-r. 109 l. Lampel.

Kemény Ferencz: Die Mittelschulen Ungarns (Gymnasien und Realschulen). Geschichte — Verwaltung — Organisation — Statistik. Im Auftrage des königlich ungarischen Ministers für Cultur und Unterricht für die Millenniums-Ausstellung verfasst von —. Pozsony, 1896. Stampfel. S.-r 80 l. Ára 60 kr. (1 márk).

Az előbbi négy munkát és a Fináczyt a kiállítás közoktatásügyi csarnokában a felügyelőnél ingyen kaphatják az érdeklődők. — Egyéb monographiák.

Sárosmegye népnevelése az ezredik évben. Durst Győző, Fried Mór, Fleischmann Mór, dr. Horváth Ödön, Hörk József, Julesz Leó, Kizák János, Kovács János, Lefkowitz Mór és Petz Károly közreműködésével a sárosmegyei általános tanító-egyesület megbízásából szerkesztették *Lány Mihály és Simkó Endre*. 19 fénynyomatú képpel, Eperjes. *Sárosmegyei törvényhatósági bizottságának kiadása*. 1896. 4. r. 464. l. Ára 3 frt. (Tanítóknak óvónőknek stb. 2 frt 50 kr.). — A testes és minden tekintetben tartalmas és tanulságos kötet ritka szorgalommal ismerteti a megye népoktatási viszonyait. Főbb fejezetei megannyi kimerítő monographiák, így: Sáros vármegye népnevelésügyének vázlatos története; Sáros vármegye kisdiednevelése (általános történeti bevezetéssel, az egyes helységek óvóinak compress ismertetésével, s összefoglaló statisztikájával); a magyar beszéd terjedése Sárosmegye népiskoláiban (1879 előtt 39 község iskolájában tanították a magyar nyelvet, 1879—1884. megkezdték 67 iskolában, ismét 1889-ig 49 iskolában, ismét 1894-ig 28 iskolában, 1894—95-ben 6 iskolában, összesen 189 iskolában, még nem kezdték meg 80 iskolában); a megyei iskolák és berendezésük (kimutatásokkal, képekkel); az iskolai könyvek- és taneszközökről; Sáros vármegye tanítói az ezredik évben (Személyenként, teljes minősítvényükkel); az iskolázatásról; a vármegye társadalma a népnevelés szolgálatában; továbbá a következő intézmények története: a sárosmegyei általános tanító-egyesületé, az eperjesi állami kisdiedóvónőképző-intézeté, a nőegylet úrvaházáé, az eperjesi ev. tanítóképzőé, az eperjesi gör. kath. püspöki tanítóképzőé.

A máramarosmegyei tankerületi általános tanító-egylet 25 éves története: 1871—1896. Irták Deák Gyula és Pataki Ferencz. M.-Sziget, 1896. 8.-r. 165 l. (Pályanyertes mű.)

A maros-tordamegyei általános tanítótestület harmadik évkönyve 1893—1896. évről. Millenniumi kiadás. Szerkesztette Lakatos Sámuel tanítótestületi elnök. Marosváshely. 8.-r. X és 185 l.

A budapesti kereskedelmi akadémia története alapításától 1895-ig. Irtá Bricht Lipót a budapesti keresk. akadémián titkár és r. tanár. A budapesti keresk. akadémia költségén. Budapest, 1896. Singer és Wolfner bizománya. Nagy 8.-r. 296 l. — Az intézet múltját, tantervének történetét, személyi viszonyait, anyagi és szellemi állapotát ismertető s a szabályzatokat és okleveleket is közlő terjedelmes munkát a vezérlő bizottság megbízásából készült, az ezredéves ünnep alkalmából. — Bolti ára 1 frt 50 kr.

A magyar kir. tanárképző-intézeti gyakorló főgymnasium tanári karának irodalmi működése. Az ezredéves országos kiállítás alkalmából közzéteszi Volf György igazgató. Budapest, 1896. 8.-r. 33 l. [Benne az ez évi tanári kar munkássága, ú. m. Volf György igazgatóé, Beke Manó, Csengeri János, Geréb József, Gyomlay Gyula, Kármán Mór, Míka Sándor, Négyesy László, Staub Móricz és Wagner Alajos tanároké.]

A kaposvári m. kir. állami főgymnasium története 1806—1895. Irták Bécsy Márton és Prilisauer Adolf főgymn. r. tanárok. Nagy 8.-r.

329 l. Igen beható és jól szerkesztett munkát, mely az intézet történetét, tanulmányi szervezetének változásait, a személyi ügyeket, az iskola belső életét, nevelési és oktatási eredményeit stb. nagy ügyszeretettel és tárgyilagossággal ismerteti.

A középoktatás története Nagybányán. Irta Morvay Győző tanár. Vida Aladár igazgató előszavával. Nagybánya, 1896. Széles nagy 8.-r. XII. és 311 l. Jeles munkát, mely gazdag anyagot ad és azt jelentős szempontok szerint gonddal dolgozza fel. Számos nagy graphikus és statisztikai táblázat emeli a külsőleg is választékos munka értékét.

A Szentés városi községi főgymnasium története. Irta: dr. Berecz Sándor főgymn. tanár. Szentés, 1896. 8.-r. 125 l. — A városnak már 1715-ben, s azóta állandóan volt latin iskolája, melyben ú. n. rectorok, vagyis végzett, és külföldi akadémiákra készülő theologusok tanítottak; jegyzékeket és az egyház krónikájában feljegyzett jellemzésöket közli a munkát. Az első «professor» Sipos József volt, az «Ó és új magyar» szerzője, ki leghosszabb ideig is tanított a rectorok közt (1805—1818). Az iskolának állandó szervezete nem volt; néha poétai osztály is állt fenn, néha csak grammatikai, a mint a rector képzettsége engedte, vagy tanítvány akadtt. 1859. szervezett a ref. egyház gymnasiumot, már akkor a mostani igazgató, Zolnay Károly vezetésével. 1871-ben állított a város hat osztályú gymn. tanfolyammal egybekötött polg. iskolát, mely az ezzel megszűnt ref. gymn. helyébe lépett és 1887-ben hat osztályú gymnasiummá alakult át, 1891—92-ben pedig főgymnasiummá fejlődött. Az intézet a folyó évvel állami kezelésbe vétetik.

Az aszódi kir. javító-intézet ismertetése. Az ezredéves országos kiállítás alkalmából közzé teszi: az igazságügyi magyar királyi miniszterium. 4.-r. 55 l.

A kismartoni magyar kir. állami lakatos ipartanmühelylyel és női kézimunka-tanfolyammal kiegészített polgári fiú- és leányiskola története és jelen állapota. (1881—1895.) A millennium alkalmából írta Krammer József, igazgató. 8.-r. 160 l.

Tankönyvek.

Halász Ignác: Magyar nyelvtan mondattani alapon. Közép- és polgári iskolák második osztálya számára. Budapest, Wodianer. 8.-r. 68 l. Ára füzve 40 kr. kötve 60 kr.

Csengeri János: Latin olvasó- és gyakorlókönyv a gymnasium I. és II. osztálya számára. 8.-r. 199 és 12 l. Wodianer. Ára füzve 1 frt 20 kr., kötve 1 frt 40 kr.

Demek Győző dr.: Rendszeres német nyelvtan. A középiskolák összes felsőbb osztályai (V—VIII.) használatára írta és helyesírási szójegyzékkel megbővítette. Kassa, 1896. Ungár Jenő kiadása. 176 l. Ára 90 kr.

Demek Győző: Nathan der Weise und Lessing. Magyarázta. Nagyvárad. Pauker Dániel kiadás. 8.-r. 168 l. Ára 60 kr.